Pedagogikk I

30 studiepoeng
Godkjent etter vedtak i Avdelingsstyret 27. mai 2003.
Siste revisjon godkjent av dekan 7. juni 2006 på fullmakt fra Avdelingsstyret.

Innledning

Pedagogikk – et danningsfag både i utvikling av personlighet og profesjonsutøvelse.

Fagplanen bygger på rammeplan for allmennlærerutdanningen av 2003.

Danningsfag
Pedagogikk er et mangesidig fag og omfatter fagområder som idéhistorie, didaktikk, filosofi, etikk, utdanningshistorie, skoleutvikling, psykologi og sosiologi.

Et grunnleggende premiss for pedagogikkfaget i allmennlærerutdanningen er at det å bli en god lærer er en yrkeslang prosess, og at grunnutdanningen derfor bare kan legge et grunnlag for å utvikle kompetanse for læreryrket. Mer konkret betyr dette at lærerens kompetanseutvikling sees på som en danningsprosess; det vil si en prosess hvor kunnskaper, holdninger, dømmekraft og ferdigheter stadig utfordres og omformes i skiftende praktisk-pedagogiske sammenhenger og i møtet med ulike og ofte motstridende synspunkter på lærerarbeid og skole.

Brytninger, endringer og dilemmaer
Mange av spørsmålene faget pedagogikk tar opp, er preget av dilemmaer når det gjelder grunnleggende forståelse av læring, undervisning og oppdragelse. Dette reflekterer ulike tilnærminger til faget og ulike oppfatninger i samfunnet om hva som er god undervisning, gyldig oppdragelse og gode oppvekstvilkår.

Lærerutdanningen er utdanning til framtid i et samfunn preget av omfattende endringer og kulturelt mangfold. Studentene vil derfor, med utgangspunkt i egne erfaringer, bli utfordret til å gjøre rede for, analysere og vurdere ulike tilnærminger til skolens oppgaver, innhold og arbeidsmåter. Samtidig skal studentene utvikle grundig kjennskap til grunnskolens lovverk, læreplaner og andre viktige styringsdokumenter.

Innhold og målområder

1. Eleven og læreren i klasserommet - undervisning, læring og utvikling

Danningsaspektet knyttet til egen lærerrolle er sentralt i dette målområdet.
Målområdet omfatter kunnskap om barn og unges oppvekst, utvikling og læring. Både psykologiske, sosiale og kulturrelaterte problemstillinger trekkes inn. I målområdet inngår også didaktisk teori som gir bakgrunn for å arbeide med organisering av fagstoff og opplegg for undervisning.

Gjennom teori og praksis skal studenten ha arbeidet med og reflektert over:
Å være lærer: Oppgaver, plikter, holdninger, elevsyn, kunnskapssyn, metoder.
Elevenes læreprosess: Forhold som har betydning for ulikhet, læreforutsetninger, samspill og ulike tilnærminger til læring, motivasjon og vurdering.

Mål

Inkluderende læringsmiljø

Studentene skal ha faglig bakgrunn for å vurdere hva som kan fremme læring for alle elever, kunne ta i bruk ulike metoder for undervisning, veiledning og vurdering og kjenne til hjelpemidler som er aktuelle, for eksempel kartleggingsprøver for å avdekke lærevansker.

Klasseledelse

Gjennom kunnskap og ferdigheter i klasseledelse, holdninger og skjønn skal studentene kunne lede elevenes arbeidsfellesskap på en måte som skaper et godt klassemiljø som fremmer motivasjon og læring hos hver enkelt elev.

Organisering av lærestoff og tilrettelegging av undervisning

Studentene skal kunne analysere læreplaner og organisere skoledagen i tråd med målene i det gjeldende læreplanverk. De skal kunne reflektere over didaktiske spørsmål knyttet til elever med ulik kulturell, språklig og sosial bakgrunn i lys av yrkesetikk, relevant teori og erfaringer innenfor forskning om skoleutvikling og kunne begrunne egne beslutninger ut fra det.

2. Læreren i skolen - samarbeid og utvikling

Målområdet omfatter skolen som organisasjon med fokus på læring og utvikling.
Gjennom teori og praksis skal studentene arbeide med og reflektere over:
Struktur, kultur og prosesser i skolen som organisasjon
Skolens forhold til myndigheter og samfunn

Mål

Skolen - et trygt sted for læring og utvikling

Studentene skal ha kunnskap om betingelser for utvikling av gode mellommenneskelige relasjoner. De skal kunne gi omsorg og hjelp til barn i krise, og kunne kritisk vurdere og gjennomføre tiltak i forbindelse med atferdsproblem som for eksempel mobbing.

Samhandling både internt i skolen og med andre samarbeidsparter

Studentene skal ha innsikt og ferdigheter i kommunikasjon med elever, foreldre/foresatte, kolleger, ledelse og skolens samarbeidspartnere.

Skolen som organisasjon og betingelser for skoleutvikling

Studentene skal kunne analysere og vurdere skolen som organisasjon ut fra ulike perspektiver, og bli rustet til å gå inn i et samarbeid om skolens virksomhet og utviklingsarbeid.

3. Skolen som institusjon - i et historisk-, samfunnsmessig- og endringsperspektiv

Målområdet omfatter overordnede og grunnleggende perspektiver på skole og læring. Fagstoff fra pedagogikk, filosofi, idéhistorie, kulturkunnskap, utdanningshistorie og etikk danner grunnlaget.
Studentene skal arbeide med og reflektere over:
Forholdet mellom skole og samfunn i lys av historien og aktuelle utviklingstrekk.
De sentrale områdene i pedagogikkfaget med vekt på grunnlagsspørsmål og verdimessige valg.

Mål

Kunnskaper om norsk grunnskole og skolens historiske arv og aktuelle utfordringer

Studentene skal kunne forstå endringer i lærerrollen og elevrollen ut fra et historisk, filosofisk og samfunnsmessig perspektiv og kunne analysere hvordan disse rollene endrer seg i takt med endringer i samfunnet. De skal kjenne egne forpliktelser og muligheter i forhold til lover og læreplaner. De skal kunne se sammenhenger i hele utdanningsløpet fra barnehage til videregående skole og dilemmaer i møtet mellom teori og praksis.

Kunnskap og refleksjon omkring pedagogiske grunnlagsspørsmål
Studentene skal kunne forstå og forholde seg selvstendig og kritisk til læreplaner og deres idémessige og samfunnsmessige grunnlag. De må kunne forstå og ta stilling til ulike syn på hva god undervisning er og kunne reflektere omkring yrkesetiske dimensjoner og lærerprofesjonalitet. De skal kjenne til hvordan de grunnleggende idéer og verdier som skolen bygger på, endres over tid.

Organisering og arbeidsmåter

Arbeidsmåter
Arbeidsmåtene i pedagogikk skal medvirke til at studentene utvikler selvstendighet og kritisk refleksjon. Det kreves at den enkelte deltar aktivt i planlegging, gjennomføring og vurdering av egen utdanning. For å fremme utviklingen av egen lærerprofesjonalitet skal studentene samarbeide om oppgaver som er relevante for læreryrket.

IKT i pedagogikkfaget
Studentene skal kunne gjøre bruk av internett for å finne relevant informasjon og kunne kritisk vurdere informasjonen i forbindelse med fagoppgaver og flerfaglige tema som for eksempel søk og vurdering av flerkulturelle nettressurser. Studentene skal kunne bruke LMS (læringsmiljøsystem) til publisering av oppgaver og anvende digitale verktøy i forbindelse med planlegging av undervisningsopplegg.

Flerfaglig og fagovergripende kompetanse
I tillegg til å arbeide direkte med fagspesifikke mål, skal studentene gjennom studiet også arbeide med å nå de generelle, fagovergripende målsettingene for allmennlærerutdanningen. Dette arbeidet vil bli organisert blant annet gjennom flerfaglige arbeidsoppgaver og i samarbeid med praksisskolene. Se Plan for første avdeling og Plan for praksisopplæringen.

Bacheloroppgaven

I andre studieår skal studentene skrive en bacheloroppgave. Oppgaven skal være et nytt, selvstendig arbeid, men skal bruke tidligere arbeider som grunnlag. Tema for bacheloroppgaven skal godkjennes av faglærer på forhånd. Studentene må selv ta vare på tidligere arbeider for å kunne benytte disse videre i bacheloroppgaven.

I tillegg til vanlig undervisning er det obligatorisk å gjennomføre ett kurs i både 2. og 3. semester.

1. semester
Undervisningen tar utgangspunkt i det første målområdet: *Eleven og læreren i klasserommet- undervisning, læring og utvikling.*

2. semester
Undervisningen fortsetter med 1. målområde og begynner med deler av 2. målområde *Læreren i skolen - samarbeid og utvikling.*

3. semester
Undervisningen fortsetter med 2. målområde og begynner med deler av 3. målområde *Skolen som institusjon - i et historisk-, samfunnsmessig- og endringsperspektiv.*

4. semester

Undervisningen tar utgangspunkt i 3. målområde *Skolen som institusjon - i et historisk-, samfunnsmessig- og endringsperspektiv.*

Praksisopplæring

Se egen plan for praksisopplæring.

Vurdering

Vurderingen av studentene skal fremme læring gjennom jevnlige tilbakemeldinger. Vurdering gjennom begge studieår vil gi studentene erfaringer med varierte vurderingsformer.

Obligatoriske kurs

To godkjente obligatoriske kurs, et fra 1. studieår og et fra 2. studieår, er en forutsetning for å kunne framstille seg til henholdsvis individuell muntlig eksamen i 2. semester og individuell skriftlig eksamen 4. semester.

Eksamen

1. semester

- Oppgave i gruppe knyttet til temaet Skolestart. Det gis karakter bestått/ikke bestått. 3 studiepoeng.
- Individuell prøve, felles for norsk og pedagogikk. Det gis karakter bestått/ ikke bestått. 5 studiepoeng.

2. semester

Individuell muntlig eksamen som tar utgangspunkt i pensumstoffet fra 1. studieår. Det gis gradert karakter. 7 studiepoeng.
Teller 1/3 av endelig karakter i Pedagogikk1. Det benyttes normalt to sensorer.

3. semester

- Individuell fagartikkel på 6-8 sider. Den individuelle fagartikkelen kan inngå i bacheloroppgaven (se Plan for første avdeling). Det gis gradert karakter. 7 studiepoeng. Teller 1/3 av endelig karakter i Pedagogikk1. Det benyttes ekstern sensor på minst 10 % av besvarelsene.

4. semester

- Innlevering av bacheloroppgave. Oppgaven bygger på arbeider fra 1. og 2. studieår i norsk, pedagogikk, matematikk og KRL. Bestått oppgave gir ett studiepoeng i hvert av de fire fagene. Vurdering: Bestått/ikke bestått.
- Individuell skriftlig 4-timers eksamen. Det gis gradert karakter. 7 studiepoeng. Teller 1/3 av endelig karakter i Pedagogikk1. Det benyttes ekstern sensor på minst 10 % av besvarelsene.

Karakterskala

Det gis bokstavkarakterer med A som beste og E som dårligste karakter på bestått eksamen. Karakteren F brukes ved ikke bestått eksamen.

Ved ikke gradert karakter gis det bestått/ikke bestått.

Ny/utsatt eksamen

Ved stryk eller gyldig forfall til eksamen kan studenten gå opp til ny/utsatt prøve i neste semester/studieår. Prøven arrangeres som ved ordinær eksamen. Studenten er selv ansvarlig for å melde seg opp innen fristen.

Vurderingskriterier

Symbol	Betegnelse	Kvalitativ beskrivelse av vurderingskriterier
A	Fremragende	Fremragende prestasjon, som skiller seg klart ut. Vitner om særdeles god fagforståelse, selvstendig refleksjon og originalitet. Særdeles god struktur og sammenheng i fremstillingene.
B	Meget god	Meget god prestasjon som ligger klart over gjennomsnittet. Studenten viser meget god fagforståelse og selvstendig refleksjon. Fremstillingene er sammenhengene og godt strukturert.
C	Godt	Gjennomsnittlig prestasjon. Studenten viser alminnelig god fagforståelse og evne til selvstendig refleksjon. Studenten viser oversikt over det sentrale kunnskapsstoffet.
D	Nokså godt	Prestasjonen er under gjennomsnittet. Fremstillingene har mangler når det gjelder kunnskapsoversikt, strukturering, sammenheng og sentrering. Studentens forståelse og egen refleksjon over stoffet er overfladisk.
E	Tilstrekkelig	Prestasjonen tilfredsstiller minimumskrav til kunnskapsoversikt og faglig forståelse. Det er store mangler i det som presenteres når det gjelder fagkunnskap og fagforståelse. Det er mangelfull sammenheng i fremstillingene.
F	Ikke godkjent	Prestasjonen tilfredsstiller ikke minimumskravene til kunnskapsoversikt, forståelse og til sammenheng i fremstillingene.

Bestått	Alle deler av den aktuelle oppgaven er besvart. Sentrale faglige tema er tatt opp. Bruken av fagstoff viser tilfredsstillende forståelse og prioritering av relevant stoff. Fremstillingen er oversiktlig og greit strukturert. Fremstillingen viser tilfredsstillende evne til faglig og yrkesrettet refleksjon.
Ikke bestått	Besvarelsen er ikke tilfredsstillende i forhold til punktene ovenfor.

Skikkethet

Studentenes arbeid og innsats i faget blir vurdert i henhold til skikkethet.
"Skikkethetsvurderingen skal inngå som en helhetsvurdering av studentenes faglige, pedagogiske og personlige forutsetninger for å kunne fungere som lærer." (jf. forskrift om skikkethetsvurdering i lærerutdanningene, UFD 1999).

Pensum

1. Eleven og læreren i klasserommet - undervisning, læring og utvikling

Engelsen, B.U. (2002)	*Kan læring planlegge.: arbeid med læreplaner - hva, hvordan, hvorfor*. Gyldendal akademisk, 4. utg.	236 s
Holthe, V.G. (2000)	*Foreldreinnflytelse i skolen,* Kap 2, 3, 4 og 5, Universitetsforlaget	44 s
Imsen, G. (2005)	*Elevens verden*, kapittel 2,3,7,8,10,11,14, 15, 16 og 17 Tano, 4 utg.	253 s
Nordahl, T. (2002)	*Eleven som aktør*, Universitetsforlaget	188 s
Kompendium		90 s
Samlet:		811 s

2. Læreren i skolen - samarbeid og utvikling

Asmervik, Ogden og Rygvold (1999):	*Innføring i spesialpedagogikk*, 3.utg. kapittel 1,3 og 4 Universitetsforlaget	72 s
Hargreaves,A (1996):	*Lærerarbeid og skolekultur, Del 2 og 3* AdNotam Gyldendal	170 s
Heggen,K (2004):	*Risiko og forhandlinger. Ungdomssosiologiske emner* Abstrakt forlag	165 s
Helle,L (2006)	*Rom for handling* Kap 1 og 4 (s 141-157) Universitetsforlaget, 3 utgave	80 s
Aasen, J (2002):	*Flerkulturell pedagogikk*	
	kapittel 1,2, 4 første studieår	42 s
	kapittel 3,5, 6 og 7 andre studieår	81 s
Samlet:		610 s

3. Skolen som institusjon - i et historisk, samfunnsmessig og endringsperspektiv

Baune, T. A. (2006)	*Den skal tidlig krøkes* Cappelen Akademiske forlag, 2. utgv	140 s
Bergem, T. (1998)	*Læreren i etikkens motlys* adNotam Gyldendal	161 s
Christensen,H (2005)	*Endring av læreres undervisningspraksis* Artikkel på Fronter (Forkortet versjon Bedre Skole 1/2005)	17 s
Helle,L (2006)	*Rom for handling* Kap 2,3(s 120-126) og 5 Universitetsforlaget, 3 utgave	87 s
Solerød, E. (1998)	*Pedagogiske grunnlagsproblemer - i et historisk lys* (Kap 1og 2) Tano 2. oppl.	52 s
Selvvalgt pensum i 2. årstrinn, knyttet til fagartikkel		ca 150 s
Samlet:		ca. 600 s

"IT-seksjonen (2006/2007): Elektronisk kompendium.
Temaene: Nettsøk knyttet til flerkulturelle nettressurser.
For A06 studenter: http://www.lu.hio.no/IT/grunnutdanning/0607/a06.htm
For A05 studenter: http://www.lu.hio.no/IT/grunnutdanning/0607/a05.htm"

Fellespensum: 100 s

Det tas forbehold om endring/revidering i pensumlitteraturen. Dette vil bli gjort i samråd med studentene, og under forutsetning av at studieleder vil godkjenne disse endringene.